

פתח דבר

חברים וחברות יקרים, שמחים להגיש לכם גיליון נוסף של כתב העת העוסק בענייני בנקאות, חדלות פירעון ואשראי חוץ בנקאי. ריכזנו עבורכם בגיליון זה תמצית פסקי דין חדשים וחשובים והנחיות עדכניות מטעם המפקח על הבנקים. הנכם מוזמנים להעביר למערכת כתב העת מאמרים וידיעות לשם פרסומם.

עורך: עו"ד גלעד נרקיס

מומחה בתחום הבנקאות, חדלות הפירעון והאשראי החוץ בנקאי. מחבר הספרים: פרקים בדיני בנקאות, חוק אשראי הוגן, והחוקה הבנקאי כחוקה יחס. יו"ר (משותף) של ועדת בנקאות, לשכת עו"ד.

חידושי פסיקה

חוסר תום לב של יחיד בהליך יכול להוביל לביטול צו שיקום ולקביעת צו חדש הכולל תשלום מלוא הדיבידנד ללא הגבלת זמן

חדל"פ 32036-04-20 ערן נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז חיפה והצפון (פורסם בנוב-11.6.23)

הנאמנים העלו כלפי יחיד נכה, בעל קצבת נכות טענות בדבר הסתרת מצבו הכלכלי האמיתי. חלף ביטול ההליך, בית משפט עשה שימוש בסמכות המוקנית לו בסעיף 163(ד) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 וקבע כי נוכח מחדליו הרבים של היחיד הכוללים אי הגשת דו"חות סדירים, דיווחים לא מהימנים, והסתרת נתונים בדבר מצבו הכלכלי המלא וכן נוכח התנהלותו חסרת תום לב השזורה לאורך כל ההליך, יבוטל צו השיקום שניתן בעניינו וייקבע צו חדש. בהתאם לצו החדש- על היחיד לשלם סך של 10,000 ₪ לחודש עד להשלמת תשלום 100% דיבידנד לנושיו, ללא הגבלת זמן. בית משפט קבע כי על אף שהיה מקום לביטול ההליך, נקבעה תוכנית שיקום זו מאחר והתועלת אשר תצמח לנושים מתוכנית זו תהא גדולה יותר מאשר ביטול ההליך.

הפוגעת בעקרון השוויון. בית משפט קבע כי תנאי סעיף 219(א) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 צריכים להתקיים במלואם לצורך ביטול פעולה המקנה עדיפות לנושה ומספיק כי אחד התנאים אינו מתמלא כדי לדחות את הבקשה. על מבקש הבקשה להוכיח כי מועד ביצוע הפעולה חל עד שלושה חודשים לפני מועד הגשת הבקשה לצו פתיחת הליכים או שנה- כאשר מדובר בנושה קרוב של החייב. כמו-כן, יש להוכיח כי במועד ביצוע הפעולה היה החייב בחדלות פירעון וכן כי בשל פעולה זו יפרע הנושה חלק גדול יותר מהחוב לעומת זה שהיה נפרע לו במסגרת הליך חדלות הפירעון. במקרה זה דחה בית המשפט את הבקשה מאחר וקבע כי די בסגירת חשבון החברה כדי לא להעיד שהבנק ידע כי החברה בחדלות פירעון שכן ככל הנראה החברה ניהלה חשבון בבנק נוסף. זאת ועוד, מועד סגירת החשבון בוצע כארבעה חודשים לפני הגשת הבקשה למתן צו לפתיחת הליכים. מכאן, לא התקיימו כל תנאי סעיף 219 (א) לחוק ודי בכך כדי לדחות את הבקשה. בית המשפט הבהיר כי אין בקביעה זו כדי לגרוע מהעלאת הטענות כלפי בעלי המניות, הדירקטורים או הערבים בגין התנהלותם.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

הערב פטור מערבותו לאחר שהבנק הפר את חובת הזהירות הרחבה המוטלת עליו

ת"א (טב') 45208-04-21 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' ליאוניד סטטניקוב (פורסם בנוב – 29.3.23)

חוק הערבות מחייב את הבנק בחובת גילוי כלפי הערב וקובע מה יהיו התוצאות במקרה של אי גילוי. מדובר בהוראות קוגנטיות, שלא ניתן להתנות עליהן, אלא לטובת הערב. בנוסף, מחיל חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981 את חובות הבנק כלפי הלקוח, גם כלפי הערב. אי מילוי החובות עלול להביא להפסדת הערב מערבותו. כך בפסק דין זה החליט בית המשפט החליט לכטור ערב מערבותו על אף שהוכח כי הערב הבין את משמעות חתימתו על כתב ערבות

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

ביטול פעולה שנעשתה לפני תחילת הליכי חדלות פירעון המקנה עדיפות לנושים תעשה רק בהתקיימות כל התנאים הקבועים בחוק ואין די בקיום חלקי

חדל"ת 48275-12-20 פריסצקי ואח' נ' ד.א.ק תעשיות מתכת בע"מ ואח' (פורסם בנוב – 23.5.23)

הנאמנת בתיק הגישה בקשה לבית המשפט להורות על ביטול פעולות שביצעו בעלי המניות בחברה, שהביאו לפירעון מרבית חוב החברה לבנק, זמן קצר לפני כניסת החברה להליכי חדלות פירעון. הנאמנת טענה כי הדבר נעשה ממניע אישי, מאחר ובעלי המניות היו ערבים לחובות החברה בבנק וכי הדבר מהווה פעולה המביאה להעדפת נושים אסורה.

בית המשפט העליון ביטל הסכם מכר שנועד להבריח נכס מקופת הנושים של החברה

ע"א 2610/23 מאי אזוגי נ' עוה"ד עופר שפירא ועוה"ד רז מנגל בתפקידים כמנהלים מיוחדים (פורסם בנו – 3.7.23)

בית המשפט קבע כי הסכם מכר במסגרתו נמכר נכס של החברה שבפירוק לבתו של מי שהיה הרוח החיה בחברה, הינו הסכם למראית עין אשר נועד להבריח נכס זה מידי הנושים ו"להשאיר אותו במשפחה". הוכח שכל חובות החברה, אותם התחייבה הבת לפרוע במסגרת הסכם המכר, הם חובות אשר רבצו על אביה, ללא קשר להסכם המכר, כך שבפועל החברה לא הרוויחה דבר מההסכם. מכאן, מדובר על בהסכם במסגרתו מעבירה החברה לבת את הנכס במתנה ולא בתשלום בסך של 1.8 מיליון ₪ כפי שנטען. בית המשפט קבע כי כאשר מדובר בחוזה למראית עין שכל תכליתו הונאה של הנושים, אזי המערכת ההסכמית כולה, כולל החוזה הנסתר, בטלה מעיקרא מאחר והיא מנוגדת לתקנת הציבור.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

בית המשפט רשאי להתנות מתן צו לפתיחת הליכים לחברה בהפקדת הוצאות הנאמן מראש

חדל"ת (חי') 15362-09-22 עמוס ומנחם קלוש (1989) בע"מ נ' הממונה על חדלות פירעון ושיקום כלכלי – מחוז חיפה והצפון ואח' (פורסם בנו – 29.5.23)

בית המשפט קבע כי ישנם מקרים בהם מכח דיני עשיית עושר ולא במשפט יותנה מתן צו לפתיחת הליכים בהפקדת הוצאות הנאמן. כך הדבר בבקשות למתן צו לפתיחת הליכים ביחס לחברות אשר סיימו את פעילותן לפני שנים רבות, כאשר כבר בעת הגשת הבקשה ידוע כי אין נכסים למימוש ואף אין טענה כי הצו נדרש להבטחת זכויות עובדים, והטעם העומד מאחורי הגשת הבקשה הינו אך רצונו של בעל המניות או דירקטור להימנע מהטלת עיצומים כספיים אישיים כנגדו בגין אי תשלום אגרות לרשם החברות. במקרה זה, אין הצדקה כי בעלי המניות יזכו לשירותי הנאמן בחינם שכן מדובר בהתעשרות על חשבון הנאמן באינה עולה בקנה אחד עם תחושת הצדק. כאשר בעל המניות ו/או הדירקטור אינם צד לבקשה, החיוב בהפקדת הוצאות לא יחול עליהם אישית. בית המשפט קבע כי תנאי למתן צו לפתיחת הליכים הינו הפקדת סך של 2,500 ₪ להבטחת הוצאות הנאמן.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

ומה גובה ההלוואה לה ערב ואף נתן ערבות קודמת לאותו ערב. בית משפט קבע כי חובת הגילוי היא חובה אקטיבית שמוטלת על הבנק. מאחר ודף מידע לערב אשר אמור ליתן לערב את כל המידע על החיוב לו ערב נותר ריק, והבנק לא מילא אותו כראוי, וכן לא מסר לערב מידע בעל-פה אודות החיוב לו ערב. מצבו של הלווה והעובדה שהוא ערב יחיד, נקבע כי הבנק הפר את החובות המוטלות עליו והערב פטור ממילוי ערבותו.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

על חברות הסליקה מוטלות חובות מוגברות הנובעות מחיוביות השירות שהן מספקות. כאשר מבוקש להפסיק את השירות- יש להוכיח סיבה סבירה לכך

ת.א (ת"א) 55287-08-22 איי נט (חרכה) בע"מ נ' ישראלכרט בע"מ (פורסם בנו – 30.1.23)

בית המשפט קבע כי יש להטיל על חברות הסליקה חובות מוגברות, אך באופן מידתי, וזאת בשל חיוביות השירות שהן מספקות. החובה המרכזית המוטלת על חברות הסליקה כספק חיוני היא לספק את השירות, אלא אם קיימת סיבה סבירה להימנע מכך. חובה זו היא קוגנטית, ולא ניתן להתנות עליה באמצעות הסכמות חוזיות. עם זאת, יש לזכור כי חברות אלו כפופות לדינים הכלליים ולרגולציה ומצופה מהן שלא יעמדו מנגד אם הן רואות התנהלות עסקית החוצה קווים אדומים. עוד קובע בית המשפט כי נוכח חיוביות השירות, יש לעודד קיום הליך הידברות סדור בין הצדדים מראש, טרם הגעה להליך משפטי. במקרה זה קבע בית המשפט כי אין מקום למתן צו מניעה זמני לשימור המצב הקיים- המשך מתן שירות על ידי החברה הסולקת, מאחר וסיכויי התביעה אינם גבוהים, קיים הליך הידברות ממושך בין הצדדים שלא צלח והמבקשת אף חתמה על הסכם פשרה המתיר לחברה הסולקת להפסיק את השירות במידה וההידברות ביניהם לא תישא פרי. כמו-כן, ציין בית המשפט כי המבקשת נהגה בחוסר תום לב עת לא הציגה את מלוא התשתית העובדתית בבקשתה ואף מאזן הנוחות, אשר כולל גם את אינטרס הציבור אשר עלול להיפגע מקיום עסקאות שאינן תקינות, נוטה לטובת החברה הסולקת.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

ביום 31.5.23 אושרה הוראת השעה שנקבעה בסעיף 377 לחוק חדלות פירעון ופקעה ביום 15 בפברואר 2022, ומשכך נקבע כי הסדר הקבע יחל רטרואקטיבית מיום 16 בפברואר 2022

עיקרי התיקון: ביטול ההגבלה על תשלום עד פי חמש מהסכום הבסיסי כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי; קביעה כי לא ישולמו רכיבים של גמלה שקשורים לסיום העסקה ("פיצויי הפיטורים וכן כל סכום מחוב שכר העבודה שמקורו בזכויות הנובעות מסיום יחסי עבודה") אם העובד, לאחר הסדר השיקום, ממשיך לעבוד בתאגיד שהוא אחד מאלה: התאגיד שלגביו אושרה התוכנית או שנמכרה לו הפעילות העסקית (כקבוע כיום), התאגיד שאושרה מכירת פעילותו העסקית, וכן תאגיד שהוא בעל שליטה או נשלט בידי אחד מאלה, או חברה אחות שלהם.

<< קישור להודעה ולדבר החקיקה

הארכת תוקף שניה לתיקון מספר 4 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי בעניין עיכוב הליכים לסיוע ולעידוד חייבים להגיע להסדרי חוב

תיקון מספר 4 מאפשר הגנה מפני נקיטת הליכי גבייה למשך שלושה עד ארבעה חודשים, במהלכם יוכלו החייבים, יחידים ותאגידים, לפעול לגיבוש הסדרי חוב, בליווי של מנהל הסדר שימנה לכך בית המשפט.

במסגרת התיקון ניתנת הזדמנות לכל החייבים לפנות למסלול של עיכוב הליכים לשם גיבוש הסדר חוב, ללא קשר מחויב בין מגבלות משבר הקורונה ליצירת החובות. זאת מתוך ראייה שלהסדרים בין חייבים לנושים קיימים יתרונות רבים וביניהם, דירוג אשראי טוב יותר, סיכוי להמשך יחסים כלכליים משותפים מול הנושים גם בהווה ובעתיד, מוטיבציות חברתיות חיוביות לחייבים ולבעלי מניות בתאגידים, ועוד. יתרונות אלה עולים לא אחת משמעותית על הליכי גבייה ארוכים, שאין בסופם בהכרח תועלת כלכלית גדולה יותר.

<< קישור להודעה ולדבר החקיקה

התקבל ערעור היחיד על ביטול צו פתיחת הליכים שניתן בעניינו

עחדל"פ (חי') 7843-02-23 אוריי נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז חיפה והצפון ואח' (פורסם בנו- 24.5.23)

חובותיו של היחיד הינם ברובם המכריע "קרנית" עקב תאונת דרכים שנגרמה בשעה שבצע עבירה תעבורתית. בית המשפט ביטל את פסק דינו של בית משפט קמא, וקבע כי ההליך יוחזר לבית משפט של חדלות פירעון לשם קביעת צו תשלומים ללא הגבלת זמן. נקבע כי כאשר מדובר בעבירות תעבורתיות, אף אם גרמו לפגיעה בגוף ואף למוות, נקודת המוצא צריכה להיות העדפת האינטרס השיקומי של היחיד ומיצוי ההליך על פני ביטולו. בנסיבות המקרה, כאשר בעלי התפקיד לא סברו כי יש להורות על ביטול ההליך ובהתחשב בכך ששום תועלת לא תצמח, לא ליחיד ולא לקרנית, מהחזרתו של היחיד להליכי הוצאה לפועל, החליט בית המשפט להתחשב בנסיבות חיי הקשות של היחיד והנזקים שהוא סוחב עמו בשל התאונה והעדיף ליתן לו הזדמנות להשתקם. בית משפט הדגיש כי הוא עושה עם היחיד חסד ומצופה כי היחיד יגמול לו בהתנהלות בהתאם לחובותיו בהליך ושקיפות מלאה.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

חידושי חקיקה והנחיות

תנאי היוותרות בחיים וטיפול בחיובים קיימים בפטירה

פורסם הנוסח הסופי של עדכון להוראה בנושא "תנאי היוותרות בחיים וטיפול בחיובים קיימים בפטירה". המטרה היא הגברת רמת המודעות של שותפים בחשבון לקיומו של תנאי "היוותרות בחיים" בהסכמי פתיחת חשבון ולמשמעויותיו, וסיוע לשותפים שנתרו בחיים לפעול להסדרת חיובים קיימים באמצעי התשלום שהונפקו לשימוש השותף שנפטר. על התאגידים הבנקאיים להציע ללקוחותיהם את תנאי "היוותרות בחיים" בהסכמים לפתיחת חשבון משותף, ולהציגו באופן בולט וברור, תוך מתן הסבר על משמעויותיו. יובהר כי ישנה חשיבות להציג תנאי זה באופן שיבטיח תשומת לב של הלקוחות. התהליכים שנקבעו נועדו לסייע לשותפים שנתרו בחיים לפעול להסדרת חיובים קיימים באמצעי התשלום שהונפקו לשימוש השותף שנפטר ומקושרים לחשבון, ובכללם הרשאות לחיוב אמצעי התשלום ועסקאות תשלומים. זאת, במטרה להבטיח רציפות תשלומים, להקל עליהם בסיטואציה המורכבת והרגישה בה הם מצויים, ולמנוע מהם אי נעימות וטרחה מיותרת.

<< לחץ כאן להודעת בנק ישראל

ציינו את אחד המאפיינים של **חוזת היחס**
וקבלו את הספר במחיר של **199 ₪** במקום 299 ₪
את התשובה שלחו למייל: iris@narkis-law.com

החוזים הבנקאיים החוזת הבנקאית כחוזת יחס

מאת: עו"ד גלעד נרקיס

ספר זה, שהינו במקורו עבודת תיזה של המחבר במסגרת לימודי תואר שני, סוקר את יחסי בנק לקוח במשקפי תאוריית היחס תוך בחינת התמורות החדשות שחלו בשנים האחרונות בתחום יחסי בנק לקוח.

ספר זה הנו חובה לכל מי שעוסק בתחום הבנקאות שכן הוא מספק סקירה של סוגי החוזים הבנקאיים השונים ומקנה כלי משפטי נוסף על ניתוח חוזים מורכבים אלו.

חשיבותו ותרומתו של ספר זה לעוסקים בדיני הבנקאות נוגעת למספר מישורים, האחד- הבנת הסביבה העסקית, החברתית והמשפטית המאפיינת קשר חוזי מורכב זה בין הלקוח לבנק; השני- ניתוח האפשרויות הקיימות להתערבות בחוזת הבנקאי, על סוגיו השונים; מישור אחר נוגע לניתוח והכרות מעמיקה עם סוגי החוזים הבנקאיים השונים, ולבסוף שאלת ההשלכות האופרטיביות של הגדרת החוזת כחוזת יחס על יחסי בנק-לקוח.

מבין פרקי הספר:

המאפיינים המייחדים יחסי בנק-לקוח והקשיים הניצבים בפני לקוח המצוי במחלוקת עם המערכת הבנקאית; החוזת הבנקאית ומאפייניו הייחודיים תוך ניתוח השלבים המהותיים בעריכת חוזים אלו; החקיקה החולשת על מערכת היחסים שבין הבנק ללקוח; חוזת היחס - יישום הדוקטרינה ומאפייניה; ניתוח סוגי חוזים בנקאיים לסוגיהם השונים; ייחודם של החוזים הבנקאיים השונים, מורכבותם וסגולותיה של תאוריית חוזת היחס ביחסי בנק-לקוח.

לחצו כאן להזמנת הספר

NG

גלעד נרקיס עורכי-דין

Gilad Narkis Law Offices